

LÁSZLÓFFY CSABA

Bástya közti elégiák*

Neve: áldás

A sötétedő ház, midőn alakatlanul omolnak egymásra a szobafalak törékeny csendjét ortopéd-képzetekkel kitöltő árnyak, a felfokozott állapot, mely gyermekkorom estéi előtt megborzongatott és a sejtelmes ismeretlen elérhetetlen dimenzióival bővölte tekintetemet; mikor még (már) gyertya sem sercegett, de a hatalmas szekrény, mely mintha füstölgött volna, nem doh, inkább a múlt szagával fojtogatott, s én úgy éreztem, hogy mint jóllakott szörnytől, mely tele-tömte magát elképzelt őseimmel, a családi anekdotákból ismert hős Sanyi bátyámokkal, tartanom kell tőle s az egész rám nehezedő sötétségtől, és jóllehet fülem a zajra, szemem a könnyet kicsaló kínra ilyenkor érzékenyebb volt, mint bármikor, tudtam, aznap már semmi idegenség nem zavar meg, a külvilág oly messzire kerül reggelig – ha fáj a torkom (ó, nagymamák intelem!), még az udvar is –, akár a sír (akkoriban barátságos, buzgolkodó hely volt még az ótordai temető), vagy akár egy távoli csillag... Előbb az ajtó tűnt el szemem elől, elaludt s levált róla a kilincs (vártam a koppanást), közös álomban alélta olvadt egybe a kulcs a zárral, lábtörlővel a küszöb; és mielőtt megalvadt volna a mosdótálban a víz – a tükörbe folyt fények ugyanúgy –, a mennyezet-repedések térképe a vak határtalanságba tágult fejem fölött.

Ha akkor nem vártam csodát, mire számíthatnék a tárgyak körvonalaitól eloldozó, a látszat-biztonság alól is feloldozó sötétségben, most, mikor minden elveszett. Hunyt szemmel hallgatom belső részem – beomló bányamélyek – tompán idegen robbanásait,

*Kolozsvár középkori falain belül, a Bástya utcában lakom, melyet előbb Emil Isac, újabban Constantin Daicoviciu utcának neveztek el.

vagy testem világból kitörve, emlékezetem révületektől
rejtett rétegeiben régészkedem. Sehol a csörtető
erő – igaz, sár sem akaszt már, csak az eredendő
a^{ny} ag ágyásaiban kutakodom, a lelassult járatokban;
mint dér a pókhálókön, a szívszorongást meszesedés
kíséri. Se áldás, se irgalom. Ami szétfolyt,
abból a szomjúság, ami elmúlt, abból a kilátástalan
talán még kiásható.

Az elpazarolt hit és erő:
a legnagyobb titok!... Van-e még valami,
ami ebben a vaksággal viaskodó házban
belőlünk – bár kívülről – látható?

A helyzetek örök véletlene.
Az ép ésszel felfoghatatlan.

Neve épp ezért: áldás.

1992. XI. 19.

Szókratész és a strucc

„jönnek, jönnek a kedvesek...”
(Családom, nem egyéb.)
(B. Zs.)

Gyermekeink kacagnak a viccbeli struccon:
jól kifogta az aszfalton szegény!
Te viszont (helyette is) zavartalanul
folytatnád a struccpolitikát. Ennek az öreg
asztalnak szerencsére nincsenek sarkai,
így közelebb érezlek magamhoz. Az örökös szeánsz:
meghallod-e kopogtatásomat? Hetvenszer hét mód is
van szeretni – mondja a kanadai Johnston. –
Egy: ölelni, egy meg: veszekedni... Nem folytatom.
(Rejtély-e még? Ösztönök dzsungelében
az ember, ha nem hajt fejet, megy egymaga.)

Merész vágy?! Valamikor azt képzeltem,
áttetsző szívvel átvészélhetem azt a jó pár
évtizedet, elég, hogyha a test kemény.
Borzalmas utazás volt, mondhatom.
Aszú hangulatokra vágytam, s a hányás íze számban.
Mint rézlobbal rezzenő fénybogár, ólmos álomba

rázódó tömeg a rozoga járműveken. Régi lemez:
megcsalás. S én mégis mindig menteni akartam
valakit. Emlékezz vissza: kegyesen mosolyogtál
balszerencsémén, mert soha nem találtam kibúvót.
Útonállók, orgazdák, az örület csörgősipkáját
viselőik! – Ki hinné el, hogy nem ismerem
a struccmadarat?

Fagyasztott-csirke-nyakú, szeles
reggeleken mint akit megtart az egyensúly
a nyár képeit őrzöm, meleg színeket keverek ki,
mint palettáján Renoir: szalmakalapos férfi és
hintázó lány! pazarló virágzás világítja meg
a barbár világűr-vidéket – s közben megéhezem,
megszomjazom. Mindez csak képzelgés volna persze,
ha nem úgy innék, mint aki a soron következő
korty után mindent elveszít.

(Mire hajadból

kibomlik a csend, Szókratész már halott.

A strucc nyilván óvatosabb: lehorgonyozott fejfel
kivárja, amíg a látszat elrepül.)

1992. XI. 20.

Dal a vásárra vitt életről

„Az embernek mi drágább?
A tyúk-e, vagy a féreg?”

(Tu Fu)

A húst nem kíméljük.
Kíméljük hát a férget?

Bűnt, bűntudatot – minden köteléket
eloldva, az apa génjei majd
mint omlatag hegy
roncsai húzódnak meg
fiában. Halljátok-e a morajt?